

Jack heeft er mee afgedaan

AART GRIMME

„Jack,” zegt ouwe Joe, terwijl hij een paar grote halen aan zijn snurkende pijp doet, „morgen is het vijftiende december.”

De jonge trapper *) is bezig een vos te villen en laat zijn hand met het vlijmscherpe mes even op zijn leren broek rusten. Zijn ogen lichten fel op, terwijl hij zijn oude kameraad wantrouwend opneemt.

Wat wil Joe zeggen met die woorden?

De vier maanden, die hij nu met de oude trapper in de blokhut samenwoont, hebben hem Joe leren kennen als een beste kerel en hij heeft er geen ogenblik spijt van gehad, dat die hem uit Zuid-Canada vandaan heeft gehaald. Zo mooi was het niet, wat hij daar meegemaakt heeft en vandaag aan de dag zegent hij nog het uur, dat hij Joe tegen het lijf liep.

„Ga met mij mee,” had de oude trapper gezegd, „het leven van een pelsjager is hard, maar jij hebt een stevige body en . . . misschien zal het je een en ander doen vergeten.” Joe had gelijk gehad. Het leven was hard, maar zijn eerlijke vriendschap had zijn jonge kameraad weer tot een ander mens gemaakt, al had het een tijd geduurd, voordat Joe precies wist wat Jack dwars zat.

Veel hadden ze niet gesproken. De dagen vergleden meestal in een begrijpend stilzwijgen, maar het leven was goed zo, vond Jack, en hij was er de oude trapper dankbaar voor.

Maar nu . . . nu zijn daar ineens die woorden van Joe.

En die woorden doen het hem juist, want alles wat hij zo ver mogelijk weggedrukt had in zijn herinnering, schrijnt nu weer op.

„Morgen is het vijftiende december.”

Kerstfeest! Feest van het Licht!

Hij ziet de tijd weer voor zich, toen hij nog thuis was. Vader, vreselijk streng. Moeder, die zoiets van een lichtje in haar ogen had, alsof zij altijd blij was. En dat was ze ook. Moeder, die blijkbaar goed verstond, wat het betekende, ook voor anderen licht uit te stralen.

Beter dan Vader! Ja, beter dan Vader.

Jacks mond wordt één strakke streep.

Waarom heeft Vader het niet beter uitgezocht? Waarom werd die schurk van een John geloofd en hij niet? Er was geknoeid aan een machine. Hij en John hadden er het laatst mee gewerkt. Het was een heel tumult geworden en tenslotte waren ze allebei de fabriek uitgeschopt. Maar dat was het ergste nog niet. Het ergste was Vader, die hem ook voor de schuldige hield, en hem dreigend zijn vuist onder de neus had geduwd. Na een felle ruzie was Jack opgevlagen. Woest had hij de deur achter zich dichtgesmaakt en dat was het laatste geweest, wat hij van zijn huis gezien had. Zo was hij met een hart vol bitterheid zijn zwervend leven begonnen.

En moet Joe nu over dat feest van het licht beginnen?

*) pelsjager

Vader wist ook van al deze dingen. Hij heeft me nogal een mooi voorbeeld gegeven! Nee, Jack knijpt zijn ogen dicht. Larie! Geen geleuter meer aan zijn hoofd. Zijn lamp is uit! Hij wil er geen woord meer over horen.

„Wat zou dat?” bijt hij zijn vriend toe. „Daar heb ik mee afgedaan!”

Hij pakt zijn mes weer steviger vast en met opeengeklemd tanden gaat hij verder met zijn werk.

Ouwe Joe kijkt peinzend naar het knisterende houtvuur en zegt verder geen woord.

„Ja, ja, jij bent daar op een grievende manier beledigd,” denkt hij, „en nu denk je dat je met God afgedaan hebt. En misschien is dat ook wel zo. Als Hij nu maar niet met jou afgedaan heeft. Maar morgen is het Kerstfeest. Al zitten we hier in het barre noorden van Canada, toch is het morgen ook voor ons de dag van het Licht der wereld.”

Jack heeft zijn vos klaar.

Hij rekt zijn lenige lichaam en zegt:

„Ik ga nog eens naar de vallen kijken.”

„Nu? Zou je dat wel doen?”

Joe denkt: „Ik had vanavond graag eens met je willen praten. Jammer.”

Maar hij begrijpt wat er omgaat in het hart van zijn jonge vriend en houdt hem niet tegen.

„Het is een heldere sterrennacht,” zegt Jack. Hij moet er even uit.

Is hij in zijn hart bang, dat Joe vanavond nog meer aanroeren zal? Gaan praten over God, Bethlehem, liefde misschien? Of... vergeven?

Hij grijpt zijn buks, zijn lantaarn, een klemsleutel en in een ogenblik heeft hij zijn sneeuwschoenen aangegeest.

Zonder groet loopt hij de blokhut uit.

Hij vliegt er vandoor en heeft de hut al gauw een heel eind achter zich. Razend snel glijdt hij over de besneeuwde grond langs de voortschietende bomen, maar hij ziet ze niet. Hij ziet heel wat anders. Een scheldende Vader en het gezicht van John, de schurk, aan wie hij al zijn ellende te danken heeft. Als hij hem ooit van zijn leven nog eens tegen komt, dan zal hij hem!

En verder... verder hoopt Jack, dat hij maar niet te veel mensen in zijn leven zien zal. En laat Joe alsjeblieft zijn mond houden. Die zaak is voor hem afgedaan.

Voor hem wel...

De snelle tocht brengt zijn jagende gedachten tot rust. De prikkelende kou doet hem zijn omgeving weer wat beter opnemen, hij let wat scherper op en daardoor dringt het ineens tot hem door, dat er vlak voor hem een spoor in de sneeuw afgetekend staat.

Hij remt snel af en ziet tot zijn grote verwondering, dat hier nog iemand geweest is. Een mens!

„Hé,” vraagt hij zich af, „hoe kan dat nou? Hun naaste buur zit mijlen ver bij hen vandaan. Als die op pad was, zou hij wel bij hen aangekomen zijn. Dit spoor is nog vers. Het zal toch niet van die nieuwe trapper zijn, die bij hen komen zou? Toen het vangseizoen pas aan de gang was, had hun buur zo iets verteld. Zou die kerel aan het dwalen geraakt zijn?”

Nieuwsgierig volgt Jack het spoor en ontdekt tot zijn verbazing, dat het naar hun vallen loopt. Op grote afstand heeft hij er drie neergezet; de laatste staat nog een heel eind verderop.

Er welt een vreemde onrust in Jack op en haastig zet hij weer gang. Zonder zich een ogenblik te vergissen koerst hij naar de volgende val. Hij vloekt van verontwaardiging als hij ziet, wat daar gebeurd is.

De klem is opgegraven en ligt dichtgeklapt opzij gesmeten. De sneeuw is vol afdrukken, afdrukken van schoenen, en een zachtglooiende plek wijst erop, dat er een lichaam van een dier gelegen heeft. Een vos of zo iets.

Jack snapt, dat er iemand aan hun vallen geweest is en balt zijn vuist.

Welke schurk heeft dit geleverd? Hun leven is ruw en hard en erge lieve jongens zijn ze geen van allen, maar niemand zal de ongeschreven trapperswetten overtreden. Bovendien vraagt hij zich af: „Is deze kerel gek geworden? Waar hoort hij thuis? Het staat toch wel vast, dat hij hier mijlen uit de buurt moet bivakkeren. Hoe wil hij zijn gestolen buit over zo'n afstand vervoeren?”

Terwijl Jack hier nog over piekert, scheurt er plotseling een kreet door de doodstille nacht. Een schreeuw van iemand, die blijkbaar onmenselijk lijdt.

Jack veert met een schok overeind en blijft trillend van spanning een ogenblik met gespitste oren staan. Hoor! Daar heb je het weer. Het komt uit de richting van zijn laatste val.

Het volgend moment suist Jack er vandoor. Zijn hart bonst in zijn borstkas of het barsten wil, maar hij jaagt verder. Verder op dat vreselijke geluid af. Hijgend schiet hij tussen de bomen door en komt eindelijk op de plek, waar hij zijn val weet. Daar remt

hij snel af en blijft sprakeloos staan.

In de donkerte van een groep pijnbomen ligt iemand op de grond. Iemand, die wanhopig worstelt om los te komen, maar dan weer machteloos in de sneeuw terugvalt en zo'n huilend geluid uitstoot, dat het Jack door merg en been dringt.

„Blijf doodstil liggen! Ik kom bij je!” roept hij en snel bukt hij bij de ongelukkige neer. Hij pakt zijn zaklantaarn en laat het heldere licht over het gezicht van de vreemdeling schijnen.

Dan klinkt er een nieuwe kreet. Nu van Jack. Kort en rauw stoot hij uit:

„Jij? Schurk, ben jij het?”

In een ogenblik heeft hij alles overzien. Een paar meter verder ligt een dode vos. De vos uit zijn klem. En voor hem ligt de dief, dezelfde man, die eens een machine onklaar maakte en zijn normale leven aan scherven brak.

Direct knipt Jack zijn lantaarn weer uit en veert overeind. Al zijn opgekropte haat en woede komen weer boven. Even staat hij zijn machteloze vijand aan te kijken. Dan draait hij zich om zonder een woord te zeggen en keert terug.

Achter hem barst een jammerend gehuil los, maar hij gaat door. Hij voert zijn snelheid op en het is of hij vlucht, weg, bij die schurk vandaan. Of... vlucht hij soms voor zich zelf?

Een feest... God... Liefde... Barmhartigheid? Hij heeft er immers mee afgedaan? Hij wel, ja...

Maar geen kwartier later wordt hij door Iemand tegengehouden en het is een sterke Hand, die dat doet. En dan komt er weer iets van vroeger boven. Misschien... misschien heeft ouwe Joe het toch wel bij het goede eind.

Jack blijft doodstil staan, een bewegingloze figuur in de onmetelijke oneindigheid van de Canadese bossen.

Dan keert hij weer terug. Haastig, alsof hij bang is, dat zijn zwarte gedachten het toch weer winnen zullen. Opnieuw knielt hij bij zijn vijand neer. Met vlugge bewegingen draait hij de klem los en bergt de sleutel weer op.

Kreunend valt John opzij, bevrijd van de in zijn been vretende ijzeren tanden.

Jack hijst hem overeind.

„Kun je staan?” vraagt hij schor, maar daar is geen sprake van. Hij zet John met zijn rug tegen een boom, knipt zijn lantaarn aan en begint in het licht daarvan zijn zakdoek om het gewonde been te knopen. Nauwelijks is hij daarmee klaar of de lamp begeeft het.

Hij hijst John opnieuw overeind.

„Sla je armen om mijn nek, dan neem ik je op mijn rug,” zegt hij.

Met veel moeite lukt dat en dan... dan begint de grote marteltocht. Hoe lang het duurt en hoe hij het kan? Jack weet het niet, maar hij zwoegt uren door. Eén ding blijft in hem vasthaken: Hij mag niet vallen, hij moet John naar de hut brengen. Het moet... het moet!

Half versuft sjouwt hij op het laatst verder. Waakt of droomt hij nu?

Wat is dat voor een licht opeens? Iemand grijpt hem bij de hand en voert hem verder.

„Ik kan niet meer,” hijgt Jack, maar het is een sterke Hand, die hem steunt.

En dan wordt het licht sterker. Hij staat in een grot, midden tussen een groepje verweerde mannen in. Die knielen neer en kijken vol eerbied naar een Kind, dat stralend rondkijkt.

„Bethlehem,” stamelt Jack, bevend van eerbied, en dan stort hij zijn hele hart uit. „Ik kan het niet. Ik heb hier mijn vijand op mijn rug, maar ik haat hem nog. Ik weet het

niet meer. Ik kan het niet... Ik...

Maar het Kind kijkt hem bemoedigend aan en zegt:

„Dat kan ook niemand. Daarvoor ben Ik juist gekomen. Ik zal je last en je haat wegne-
men. Ik ben ook voor jou gekomen.”

Dan is het weer weg en Jack strompelt verder, maar hij blijft het Licht zien.

Hoe lang martelt hij nog verder? Jack weet het niet, maar eindelijk doemen de omtrek-
ken van de blok hut op en als hij die waggelend bereikt, valt hij met een zware bons voor-
over tegen de deur.

Als hij weer bijkomt, staat ouwe Joe over hem heengebogen. Hij giet hem wat brande-
wijn tussen de lippen en Jack slikt. Langzaam wordt alles weer helder en weet Jack
weer, wat er gebeurd is.

„Waar is John?” is zijn eerste vraag.

„Daar,” zegt Joe. „Ik heb hem verbonden. Hij zal wel een poosje nodig hebben voor
hij weer helemaal opgekalefaterd is.”

Even kijkt Jack naar zijn vijand, die met gesloten ogen in een hoek van de hut op wat
dierenvellen ligt en dan begint hij te vertellen.

„Ja, en toen ging mijn lamp ook nog uit,” zegt hij, als hij vertelt, hoe hij Johns been
wilde verbinden.

Joe trekt eens stevig aan zijn pijp en zegt dan:

„Uit? Ik geloof, dat jouw lamp weer áán is, Jack. En ik ben er blij om. Ik geloof, dat
het morgen tòch Kerstfeest is. Ook voor jou.”

En dan steekt de oude trapper zijn ruige hand uit.

Jack begrijpt goed, wat ouwe Joe bedoelt met die lamp.

Er welt een blij gevoel in hem op. Hij strekt zich eens goed uit en valt dan in een diepe
slaap.

„Moeder, nu heb ik het verhaal begrepen”

AN RUTGERS VAN DER LOEFF-BASENAU

Het was aan het einde van de grote oorlog en er gebeurden veel vreselijke en
moeilijke dingen. Er was veel verdriet op de wereld en akelige narigheid, maar
op de een of andere manier hadden de mensen, die zulke heel moeilijke dingen
moesten doormaken, ook méér kracht. Ook was het wonderlijk, dat in zulke verschrik-
kelijke tijden toch allemaal nog gewóne dingen gebeurden. De kinderen kregen maze-
len en waterpokken en de bof net als in gewone tijden en hun moeders hielden hen
net als anders zo warm mogelijk en deden alles om hun genoeg te eten te geven. Ook
waren de kinderen gewoon jarig en de moeders speelden het meestal nog wel klaar,
die verjaardag écht te vieren. Natuurlijk niet met ijstaart of chocoladepudding, en ook